

Історія Церкви Адвентистів Сьомого Дня Реформаційного Руху

Говорячи про Церкву Адвентистів Сьомого Дня Реформаційного Руху, про її виникнення й існування, про пережите нею, не можна не торкнутися того, що тісно пов'язане з її історією, – це історії Церкви Адвентистів Сьомого Дня. Усе викладене нижче – це коротке оповідання, складене за спогадами очевидців-служителів і членів церкви, а також за матеріалами інших авторів, тому що справжніх документів майже не збереглося. Та й час був такий, що писати історію означало б поставити під удар усю роботу церкви, якби ці записи потрапили працівникам КДБ. Тому ніхто не хотів ризикувати.

Але Церква страждала не тільки від переслідувань. Біблія й історія свідчать, що неодноразово церква Божа відступала від чистоти істини. У такі часи Бог підіймав ревних людей, яких називали реформаторами, і вони робили все можливе, щоб повернути церкву до колишнього стану, до дотримання Закону Божого. Коли люди намагалися зіпсувати Закон Божий, щоб виконувати Його як їм здається правильним, саме тоді піднімалися реформатори, щоб відстояти Його дотримання згідно Божого веління. Але їх завжди була мала кількість, тому не завжди вдавалося уникнути відступу у церкві, і, як наслідок, відбувалися поділи. Сьогодні також існує нечисленна, "бідна, бурею гнана, невтішна" Церква Адвентистів Сьомого Дня Реформаційного Руху [далі АСДРД], що, згідно історичних даних і свідчень нині ще живих братів і сестер, у важкі часи, дивлячись смерті в обличчя, відстоювала незмінність принципів Закону Божого. Тому історія церкви Божої - це історія боротьби, у якій бере участь не тільки вона, але і весь всесвіт, тому що ця боротьба "не проти крові і плоті" (*Ефесянам 6:12*), але боротьба істини й омани, світла й пільми.

Її початок і причина виникнення сягає далекого минулого. Із самого початку великої боротьби на Небі наміром сатани було

скинути закон Божий. Саме з цією метою він і повстав проти Творця і, бувши вигнаний з Неба, продовжує ту ж боротьбу на землі. Зваблювати людей і змушувати їх порушувати закон Божий - от ціль, яку він завзято переслідує. Чи досягається це по-
пранням усього закону чи відкиданням однієї з заповідей, кінцевий результат той самий. Хто згрішить у "одному чому-небудь", виявляє зневагу до всього закону; своїм впливом і прикладом заохочує беззаконня і "стає винним у всім" (*Якова 2:10*).

От чому в цій боротьбі, вільно чи мимоволі, бере участь кожен житель землі. А на чийй стороні - нехай кожен визначить сам. Робота Церкви полягає в тому, щоб представити картини великої боротьби між істиною й оманною; знайти лукаві задуми сатани і ті засоби, за допомогою яких ми могли б протистояти йому; вичерпним способом розв'язати велику проблему зла, виставляючи в справжньому світлі походження гріха й абсолютне його знищення; виявити у всій повноті справедливості і благовоління у всіх діяннях Бога стосовно Його творіння; і, нарешті, показати святість і непохитність Його закону.

Голгофський хрест підтверджує непорушність закону й показує усьому Всесвіту, що покарання за гріх є смерть. Передсмертний вигук Спасителя "Звершилося!" пролунав для сатани смертельним вироком. Результат великої боротьби, яка тривала стільки часу, визначився, і стало можливим остаточне викорінювання зла. Син Божий пройшов через ворота могили, щоб "смертю позбавити сили того, хто має державу смерті, тобто диявола" (*До Євреїв 2:14*).

Події минулого, розглянуті як частина боротьби між силами світла й пільми, повинні набути в наших очах нового значення, тому що вони проливають світло на майбутнє, висвітлюючи шлях тим, хто, як реформатори минулих століть, буде покликаний, зневажаючи земними благами, нести людям Слово Боже і свідчення Ісуса Христа

Сьогодні Церква Адвентистів Сьомого Дня Реформаційного Руху продовжує роботу реформаторів усіх століть. Але чому виникла потреба організовувати новий рух, привласнювати нове

ім'я, адже і без того вже існувало багато християнських церков і різних релігійних товариств? Ці питання хвилюють багатьох, і, щоб одержати відповіді на них, необхідно заглянути в історію і дослідити виникнення Адвентизму взагалі, а потім і Реформаційного Руху.

За історичними даними Рух Адвентистів Сьомого Дня був утворений із християн різних релігійних течій у багатьох країнах світу одночасно. Але все-таки центром великого адвентистського руху став Північно-Американський континент, тому що тут була найбільша свобода і вістка про скорий другий прихід Ісуса Христа була найповніше проповідана. 12 вересня 1833 року Вільям Міллер, одержавши офіційний дозвіл на проповідь Євангелія, разом з однодумцями почав проповідувати про скорий другий прихід Ісуса Христа, що за пророчими підрахунками повинен відбутися в 1844 році. До такого висновку він дійшов після багаторічного дослідження біблійних пророцтв. Ті, хто прийняв цю вістку, з нетерпінням очікували приходу Спасителя. Вони і були названі адвентистами (від грецького слова *adventus*, (тобто “ті що, очікують”).

Якийсь час до проповідей Міллера ставилися прихильно, тому що вони сприяли росту церков. Але оскільки служителі й релігійні керівники відкинули вчення адвентистів і робили все можливе, щоб придушити інтерес до нього, вони не тільки паплюжили його з кафедр, але забороняли членам церкви відвідувати збори, де проповідувалася вістка про другий прихід Христа, і навіть згадувати про це. Таким чином, віруючі опинилися в дуже скрутному становищі. Віддані своїм церквам, вони не бажали відокремлюватися від них, але коли побачили, як їм перешкоджають вірити Слову Божому, як забороняють їм міркувати над пророцтвами, тоді вони переконалися, що вірність Богу несумісна з цими вимогами. Вони більше не могли бути в такому пригнобленому стані. Вони вже не могли вважати церквою Христа тих, хто відкидав свідчення Слова Божого. Це давало їм сміливість почувати свою правоту, відокремлюючись від колишньої церкви. І влітку 1844 року близько 50 тисяч віруючих

залишили свої громади. Також чимало людей були виключені з офіційних церков тільки з тієї причини, що вони виражали свою віру в другий прихід Христа.

Але коли призначений час пройшов, а Христос не прийшов, то і ця група віруючих розділилася. Одні, розчарувавшись, узагалі перестали бути віруючими, заявивши, що вони ніколи щиро не вірили в прихід Христа. І таких була більшість. Інші ж, буди не в змозі пояснити своє розчарування, що охопило їх, прийняли за поглиблене дослідження Біблії, щоб знайти помилку, тому що вірили, що Слово Боже не помиляється, а тому помилка, можливо, полягає в його тлумаченні, і вона була знайдена. Питання про святилище стало ключем, що допоміг проникнути в таємницю розчарування 1844 року. Вони зрозуміли, що помилка полягала не в підраховуванні пророчих періодів, а в загальноприйнятому неправильному розумінні роботи Христа в небесному Святилищі. Ті, що пережили розчарування, продовжували залишатися Адвентистами, віруючи, що Христос усе-таки неодмінно прийде.

При такому поглибленому дослідженні Біблії, вони також прийшли до переконання, що необхідно святкувати сьомий день, суботній. У 14-ому розділі книги Об'явлення вони прочитали заклик поклонитися Творцю і пророцтво про людей, які, сприйнявши застереження трьох ангелів, дотримуються заповідей Божих. Одна з цих заповідей прямо вказує на Бога як Творця. Четверта заповідь говорить: "День сьомий – субота для Господа Бога твого... Бо шість день творив Господь небо та землю, море та все, що в них; а дня сьомого спочив, тому поблагословив Господь день суботній і освятив його" (*Вихід 20:10-11*).

Шанування суботи як пам'ятного дня творіння, встановлено самим Богом, і завжди свідчить про істинну причину нашого поклоніння Богу, яка полягає в тім, що Він – Творець, а ми – Його творіння. Шанування суботи - знак вірності щирому Богу. Отже, вістка, яка закликає людей поклонитися Богу й дотримуватися Його заповідей, особливо нагадує про необхідність дотримуватися четвертої заповіді, що у 321 році була змінена наказом імператора Костянтина Великого про загальне святкування неділі. То-

му, почавши дотримуватися суботи, адвентисти не відкрили нічого нового, вони тільки повернулися до тих старих Божественних істин, які були змінені людиною.

Так осягаючи істину усе більше і більше, адвентисти не тільки втілювали в життя її принципи, але намагалися проповідувати їх іншим. Для цього використовувалися різні методи: поширення друкованих видань, проведення наметових зборів та конференцій і інші.

У зв'язку з поширенням проповіді трехангельської вістки і зростаючою кількістю тих, хто її прийняв, у ряди церкви також проникли деякі люди з чужими їй поглядами. Вони могли завдати роботі церкви великої шкоди, але були зупинені. Це довело, що для того, щоб уникнути безладдя й запобігти проникненню в її середовище чужих вчень, необхідна визначена форма організації.

Однією з перших спроб створення організації була стаття в адвентистському журналі від 21 липня 1858 року з пропозицією про скликання щорічних конференцій у кожному штаті, на яких би складався й приймався план подальшої роботи. Ця пропозиція була розглянута на загальних зборах у Бетл Криці в 1860 році, і тоді ж були намічені плани по введенню повноцінної організації, із приналежною їй власністю. У 1860 роках у зв'язку з організацією видавничої роботи було вибрано ім'я церкви. Деякі спочатку думали, що назва "Церква Божа" буде найкращою, але потім переконалися в тім, що ім'я повинно відбивати відмінні риси церкви і разом з іншими погодилися називатися "Адвентистами сьомого дня". Тому що жодна назва так не відповідає нашому сповіданню, як та, що виражає нашу віру і вказує на наше особливе призначення. Ім'я адвентист сьомого дня висуває на перший план справжні особливості нашої віри, тому воно здатне переконати людей, які шукають.

Після цих пропозицій кілька груп віруючих у штаті Мічиган об'єдналися в церкви, а з церков була організована конференція штату. Подібне відбувалося й в інших місцях. Остаточо ж як організація АСД була сформована на конференції в Бетл Криці 21 травня 1863 року, куди з'їхалися делегати декількох штатів, що

представляли 125 церков з кількістю членів близько 3,5 тисяч. Двадцять делегатів представляли шість конференцій. Джон Біінгтон був обраний першим Президентом Генеральної Конференції АСД. Були розроблені й прийняті основи віровчення АСД, що склалися з 22-х пунктів.

А в 1864 році церква АСД зіштовхнулася ще з одним дуже важливим питанням: чи поєднується носіння зброї, особливо у воєнний час, з вимогами закону Божого? І було прийнято наступне рішення: “Ми змушені відмовитися від якої б-то не було участі у війні й актах кровопролиття”. – *Звіт третьої щорічної сесії ГК АСД.*

Такою була первісна позиція адвентистів - ніякої участі у війні. Це було в гармонії з Біблією (*Від Івана 18:36; Від Матвія 5:43, 44; Від Луки 9:56; Від Матвія 26:52; Від Івана 15:14*) і Духом пророцтва: “...діти Божі, які є Його дорогоцінним надбанням, не можуть брати участі у цій дивній війні, тому що вона суперечить усім принципам їхньої віри. В армії вони не зможуть одночасно виконувати накази офіцерів і бути слухняними істині. Їм доведеться увесь час діяти проти своєї совісті”. – *Свідчення для Церкви. Т.1. – С.361.*

Цієї позиції, як про це свідчать історичні факти, Церква Адвентистів Сьомого Дня дотримувала протягом багатьох років, аж до першої світової війни.

У наступні роки адвентистська церква продовжує стрімко розвиватися. Як визнавали релігійні й суспільні діячі, які не належали до адвентизму, “на початку ХХ століття вона (адвентистська Церква) була однією з найбільш життєдіяльних релігійних організацій у світі, що робила разючі успіхи”. – *Бондар С. Д. Адвентизм Сьомого Дня. 1911 р. – С. 34, 35.*

Цьому успіху сприяло те, що Північно-Американський континент після його відкриття став місцем притулку людей усіх націй, це й допомогло швидкому поширенню вістки про другий прихід Христа між народами землі. Про цю вістку вони публікували в пресі, писали в листах і розсилали поштою не тільки у себе в країні, але і своїм друзям і рідним, що залишилися за океаном.

Через деякий час живі вісники роз'їхалися звідси, проповідуючи з ретельністю і безбоязно про істини, що відкрилися у новому світлі, усьому світу.

У кожному сторіччі знаходилися свідки Божі - люди, що вірили в Христа як єдиного Посередника між Богом і людиною, що дивилися на Біблію як на єдине мірило життя й дотримувалися істинної суботи. Були вони і на Русі. Є окремі свідчення й спогади про християн на Русі, що святкували суботу, починаючи з XIV сторіччя. На підставі історичного матеріалу ми можемо сказати, що суботне питання в Росії сягає давнини. Тому багато хто були готові до прийняття адвентистської вістки, перші насіння якої були кинуті переселенцями з Росії в Америку німецькими колоністами. Ставши адвентистами сьомого дня, німецькі вихідці з Росії посиляли адвентистські книги й брошури своїм рідним і друзям, що залишилися в Росії.

“У 1886 році Генеральна Конференція відправляє до Росії відвідати вшановуючих суботу брата Луї Конраді, що у той час працював у Швейцарії. Прибувши до Росії, Конраді в Одесі зустрічається з братом Герхардом Перком, що очікував його там, і обоє вони відправляються до Криму. Там вони відвідали деякі селища, і знайшли цілком приготовленими до прийняття адвентизму близько 30 душ.

Перша громада християн - адвентистів сьомого дня в Росії була утворена з 19-ти членів 31 липня 1886 р. (за старим стилем) у Бердубулаті Таврицької губернії в Криму. Для водохрещення цих, розсіяних по різних місцях віруючих, умовилися зібратися в Бердубулаті поблизу Чорного моря, де було зручне місце для водохрещення”. – *З історії Церкви. – С.7.*

“Вже до 1891 року, коли Росія стала самостійним східним місіонерським полем, послідовники адвентистського вчення вже були в Поволжжі, на Дону, у Криму, на ріці Молочній (Україна), у Кубанській області, у Бессарабії, на Волині, у Привислинському і Прибалтійському краях. Підготовка біблійних працівників велася в Гамбурзі, де з 1889 по 1899 рік постійно навчалася невелика кількість студентів з Росії. Починаючи з 1899 року, для

російських студентів було відкрито відділення у Фриденсау (Німеччина). Наприкінці 90-х років XIX століття і в перші роки XX століття євангелізація успішно проходить і в таких великих містах, як Рига, Петербург, Київ та ін. Усього в Росії в 1901 році було 37 громад, 1288 членів і 13 проповідників”. – *Бондар С. Д.* – С. 30, 31.

Маніфестом від 17 жовтня 1905 року "Про удосконалення державного порядку", підписаним Миколою II, проголошувалася цивільна свобода. Були скасовані обмеження для прихильників неправославних напрямків, дозволено вільний перехід із Православної церкви в інші.

А 6 листопада 1906 року церкву Адвентистів сьомого дня юридично було прирівняно за правами з іншими протестантськими напрямками, про що міністр внутрішніх справ П. Столипін дає роз'яснення в спеціальному циркулярі за № 5532.

З проголошенням у Росії релігійної свободи адвентисти сьомого дня стали більш життєдіяльними, і справа стала просуватися вперед набагато успішніше.

З 19 по 23 вересня 1907 року в Києві проходила звітна річна конференція Середньоросійського поля (нинішня Україна), у якому нараховувалося близько 300 членів церкви.

У цьому ж році “з 12 по 16 жовтня в Ризі відбувся перший З’їзд Російського Союзу-Союзів (Російська Унійна Конференція). На з’їзді був заснований Російський Союз-Союзів з центром керування в місті Ризі, першим головою цього Союзу був обраний брат Юліус Теодор Бетхер”. – *З історії церкви.* – С.20.

Але свобода тривала недовго. З настанням 1911 року почалися обмеження діяльності неправославних релігійних організацій. Дана колись свобода совісті сильно обмежується. Численними циркулярами Міністерство Внутрішніх Справ ставить тверді рамки для роботи Церкви, так що стає неможливим проводити з’їзди. Хоча справа продовжувала розвиватися, але темп розвитку значно уповільнився.

З початком першої світової війни положення ще більше погіршилося. “Православне духовенство, знаючи колишню ор-

ганізаційну залежність АСД у Росії від Німеччини, поспішило скористатися цим аргументом для збудження народних мас і уряду проти АСД, виставляючи їх як німецьких агентів, тому що в їхньому середовищі були проповідники німецької національності, а також багато членів німців. Така агітація не залишилася марною. Вона викликала підозру з боку царських чиновників до адвентистів. У багатьох містах збори були закриті, а де продовжували існувати, то проходили при неодмінній присутності двох поліцейських, так що навіть під час проповіді пропонували проповіднику не торкатися тих чи інших питань. Почалися переслідування й зіслання в Сибір. І гоніння особливо торкнулися служителів німецького походження”. – *З історії церкви*. – С.255.

Були заслані в Сибір такі проповідники, як А.Гонтарь, И.Горелик, А.Клемент, Г.Григор'єв, П.Манжура, М.Гриц, А.Клемент, А.Озоль, Ф.Гайдишар, І.Спроге, С.Єфімов, Г.Гебель і ін.

Члени церкви призовного віку мобілізувалися в армію для участі у воєнних діях. Дотримуючись історичної позиції церкви Адвентистів Сьомого Дня, зайнятої нею в 1864 році в згоді з Законом Божим, не усі погодилися брати в руки зброю і ставати до строю для відправлення на фронт. Але таких було мало, більшість же погодилася з думкою деяких керівників, які заявили в 1914 році, що участь у війні вже не є порушенням 6-ої заповіді, а виконання військового обов'язку в суботу не є порушенням 4-ої заповіді. Ця зовсім нова позиція суперечила офіційній первісній позиції церкви. Такий стан мав місце не тільки на Україні й у Росії, але й у 16 країнах Європи. От один з документів-доказів. У статті "Київські адвентисти і війна", опублікованій у 1914 році в газеті "Ранкова зірка", № 45, Г. І. Лебсак, наставник Київської громади, один з найстарших і найвизначніших діячів адвентизму в Росії, писав:

“Зараз же, після оголошення війни Німеччиною й Австрією, київські адвентисти сьомого дня кинули через губернатора до ніг його імператорської величності свої вірнопідданські почуття й були визнані гідними одержати через пана поліцмейстера

наступне оголошення: "Міністр внутрішніх справ повідомив начальника краю, що государ-імператор виявив бажання сердечно дякувати київським адвентистам 7-го дня за вірнопідданські почуття, виражені з приводу відкриття воєнних дій.

З міста Києва і губернії знаходяться на полі воєнних дій близько 25-30 братів. Деякі з них зараховані до санітарних загонів, деякі - до телеграфних частин, а інші - у стрій, де брали і беруть участь у боях. Наскільки нам відомо, усі вони ще живі. Деякі ж поранені й зараховані до слабосильної команди. Таким чином, київські адвентисти усією своєю силою приєднуються з іншими вірними синами дорогої нашої Батьківщини на допомогу ближнім своїм у дійсно важкий час і для слави Всевишнього Бога. Хай допоможе нам Господь у цьому і в майбутньому “.

Примітно те, що Г.І. Лебсак відразу ж після оголошення війни Німеччиною поспішив від імені адвентистів Росії виразити вірнопідданські почуття імператору Миколі II, а в цей же час у листі від 4-го серпня 1914 року керівники Адвентистської церкви в Німеччині виражали майже такими ж словами своє вірнопідданство уряду Вільгельма.

“І як результат цього відступу, з початку війни по вересень 1916 року (тобто за два роки війни) із усієї маси адвентистів у Росії, чисельність яких складала до цього часу не менш 6000 чоловік, до судової відповідальності за відмову від виконання військової служби було притягнуто лише 50 чоловік. Інші призовники, як видно, пішли воювати”. – *Клібанов. Історія релігійного сектантства в Росії. – С.317, 318.*

Такі сумні факти історії. Але вони зрозуміло свідчать, що, як у Західній Європі, так і в Росії, відкритий відступ почався з 1914-го року.

“Люди думають, що якщо вони назвуть злочин убивства "війною", то убивство перестане бути убивством, злочином”. – *Лев Толстой. Антологія думки. – С.225.*

Адже приводи, які виставляються урядами країн, що ведуть війни, завжди є ширмами, за якими ховаються зовсім інші спонукання - злість, ненависть, жадібність, а це ніяк не погоджується з

вченням Христа. Віруючі, котрі розуміли, що необхідно виконувати закон Божий у будь-яких обставинах, були виключені з церкви, оскільки відмовлялися брати участь у війні, і це відбувалося у всіх 16 країнах Європи, на Україні й у Росії. Приблизно 4000 членів були виключені з церкви АСД за свою слухняність заповідям Божим, особливо 4-ій та 6-ій заповідям.

Щоб краще зрозуміти положення меншості, правильно вони чинили чи ні, звернемося до Біблії та історії для того, щоб побачити, як розуміли й учили реформатори всіх століть. Тому що війни були за всіх часів, і віруючим доводилося вирішувати наступне питання: чи дозволяється християнину зі зброєю в руках брати участь у кровопролитті?. Насамперед, звернімо увагу на слова, сказані главою Церкви – Ісусом Христом. Він сказав: "Бо Син людський прийшов не губити душі людські, а спасати" (*Луки 9:56*). Як можна не розуміти цих простих слів: "Сховай свого меча в його місце, бо всі, хто візьме меча, – від меча і загинуть" (*Матвія 26:52*); "Люби свого ближнього, як самого себе" (*Матвія 22:39*); "Любіть ворогів своїх" (*Матвія 5:44*)? Про мирний характер Христа також свідчили його сучасники-фарисеї, заявляючи: "Якщо так позоставимо Його, то всі в Нього ввірують, – і прийдуть римляни та й візьмуть нам і Край, і народ". (*Івана 11:48*).

Засновуючи свою віру на словах Христа, віруючі усіх століть розуміли, що не можуть підкорятися владі, коли вони вимагають участі в кровопролитті й політичних конфліктах. Але виникає питання, як тоді розуміти біблійні тексти: "Нехай кожна людина кориться вищій владі, бо немає влади як не від Бога; і влади існуючі встановлені від Бога" (*До Римлян 13:1*). "Нагадуй їм, щоб слухали влади та корилися їй, і до всякого доброго діла готові були, щоб не зневажали нікого, щоб були не сварливі, а тихі, виявляючи повну лагідність усім людям" (*До Тита 3:1-2*). Вони вірили, що влади поставлені Богом, але коли від них вимагали порушення Закону Божого, то тоді вони відповідали як і Апостоли: "Розсудіть, чи це справедливе було б перед Богом, щоб слухатись вас більш, як Бога?" (*Дії Апостолів 4:19*). Тому всі щирі діти Божі, за

всіх часів, підкорялися владі до того, поки ті не змушували порушувати Закон Божий. Таких же принципів дотримуються нині Адвентисти Реформаційного Руху.

Уважне дослідження Закону Божого також показує, що ті, котрі йдуть на війну, порушують не тільки четверту і шосту заповіді, але і всі десять. Законом Божим випробовуються як мораль окремої особи, так і правильне ставлення держави до своїх підданих.

У знайдених древніх рукописах записані наступні вчення християн перших століть:

“Не убивай... не отруюй, не вбивай дитини в утробі матері і породженого не убивай... Не тримай зла на ближнього свого, не ненавидь ніякої людини, але одних викривай, а інших люби більш душі своєї. Уникай усякого зла і всього того, що схоже на нього. Не входь у гнів, гнів веде до убивства; не входь у запал, у суперечки, у гарячність - від усього цього буває убивство”. – *"Вчення Господа, преподане народам 12-ма апостолами"*. – З повного зібрання творів Л. Н. Толстого. – Т.42. – С. 322.

Подібні вчення цілком погоджуються з вченням Господа нашого Ісуса Христа.

Інший приклад узятий з висловлення Юстина-мученика (близько 150 р. по Р. Х.)

Юстин був за походженням греком і прийняв християнство, будучи дорослим. У літературі він відомий під ім'ям Юстина-мученика.

Йому належить захисна мова (апологія), складена близько 150 р. по Р. Х. Знаходячись перед язичницьким судом, він, посилаючись на пророка Ісаю, говорив: “Бо вийде з Сіону Закон, і слово Господнє – з Єрусалиму. І Він буде судити між людьми, і буде численні народи розсуджувати. І мечі свої перекують вони на лемеші, і списи свої – на серпи. Не підійме меча народ проти народу, і більше не будуть навчатись війни!” (*Ісаї 2:4*). Привівши ці слова, Юстин продовжує: "Сказане виповнилося... Дванадцять чоловіків вийшли з Єрусалима, люди прості, некрасномовні. Але в ім'я Боже вони звістили людям, що післані Христом навчати

всіх Слово Божому. І от ми, що вмiли колись тільки взаємно убивати один одного, не тільки не воюємо більше з нашими ворогами, але для того, щоб не брехати і не обманювати наших суддів, ми з радістю свiдчимо про Христа і вмираємо". – *Пiдручник древньої iсторії. Р. Виннер. 1924р. – С. 191,192.*

От вона, проста і зрозуміла позиція перших християн: "Ми не воюємо більше з нашими ворогами, але готові з радістю вмерти за свiдчення про Христа!"

Коли війна закінчилася й у 1918 році був підписаний мирний договір, то виключені з церкви почали докладати особливих зусиль, щоб врегулювати своє відношення з церквою, але це не принесло ніякої користі. Не було ніякої можливості для примирення. Тоді Генеральна Конференція Адвентистів Сьомого Дня, яка знаходилася у Вашингтоні, післала в Європу 4 членів Комітету Генеральної Конференції. Ними були пастори А. Г. Даниельс, президент Генеральної Конференції, Л. Х. Крисчен, Ф. М. Уїлкокс і М. Е. Керн. Вони були післані в Європу в 1920 році і мали переговори з братами, що були виключені з церкви. Ці переговори проводилися з 21 по 23 липня 1920 року в місіонерській школі Адвентистів Сьомого Дня у Фриденсау, Німеччина. Хід цих зборів і усе, що було сказано під час цієї зустрічі, було записано стенографісткою й пізніше опубліковано під назвою "Протокол". У цьому документі виключені брати називалися "Опозиційним рухом". Вони були відомі також як "2 відсотки". Їх було небагато за кількістю. Але вони мали щось краще - вони зберігали вчення Адвентистів Сьомого Дня. Вони не мали наміру відокремлюватися, не вводили ніякого нового вчення, але дотримувалися наступного принципу:

“На головних напрямках нашої роботи не повинно бути ніяких змін. Її необхідно виконувати так зрозуміло й виразно, як пророцтво говорить про це. Ми не маємо права входити в змову зі світом, розраховуючи на те, що в такий спосіб зможемо домогтися більшого. Люди, що заважають просуванню роботи за призначеним Богом планом, своїми діями засмуть Бога. Жодна рiса iстини, котра зробила адвентистів сьомого дня тими, ким вони є

сьогодні, не повинна бути загублена поза нашою увагою. Ми володіємо древніми віхами істини, досвідом і обов'язком, і ми зобов'язані твердо стояти на захисті наших принципів перед усім світом". – *Свідчення для Церкви.* – Т.6. – С.17.

З установленням Радянської влади в жовтні 1917 року і з виданням вже в січні 1918 р. демократичного декрету СНК "Про відділення Церкви від держави і школи від Церкви" усі релігійні організації одержали свободу й рівноправність. Незважаючи на це, Церква АСД усе ж дотримувала нового курсу відносно військової служби. Це підтвердилося на 5-му Всесоюзному З'їзді Адвентистів сьомого дня, що відбувався 16-23 серпня 1924 р. у місті Москві, у 3-му будинку Рад. На 4-й день з'їзду обговорювалося питання про відношення до Радянської влади і служби в армії: "З'їзд ухвалив післати на ім'я ЦВК СРСР "Декларацію", детальну розробку якої доручив комісії для резолюцій".

Декларація була розроблена. У ній зокрема говорилося: "Віровчення Адвентистів сьомого дня чуйно ставиться до свободи совісті своїх членів, тому не вважає за собою права наказувати їм діяти так чи інакше по цьому питанню, і кожен член, керуючись своїми переконаннями, особисто сам відповідає за своє відношення до військової служби, і з'їзд не перешкоджає таким членам нести стройову службу, коли їхня совість їм це дозволяє. Прийнятий ж на себе обов'язок відносно служби члени повинні вважати за свій громадянський обов'язок і виконувати його чесно та сумлінно". – *З історії церкви.* – С.75, 76.

"Споминаючи тепер про це рішення, ми повинні признати, що воно в цілому відображало позицію Всесвітньої Церкви по проблемі військової служби" – *Протокол річної наради, 18–19 травня 1995 р.*

"Це підтверджується словами А. Даніельса, які він промовив на переговорах. Перераховуючи декілька категорій членів церкви, про одну з них він сказав: "ми мали і таких братів, котрі любили свою країну, пішли на фронт і воювали. Вони пройшли Англію й Францію, були в окопах, та я не знаю, що вони ще робили, коли були там, але вони служили. Після війни вони повернулися.

Як ми повинні були віднестися до всіх цих братів, котрі діяли по різному? Ми їм сказали, що не хочемо бути совістю для других людей. Ми заявили, що займаємо позицію невоюючих. Ми не зацікавлені в тому, щоб іти на війну. Ми тільки жалкуємо, що виникають війни. Ми проти війни. Але ми повинні признати за кожним громадянином право, щоби на підставі своєї совісті він міг зайняти позицію по відношенню до влади. Ніхто з вищезгаданих людей не був виключений з церкви. Ні до одного з них ми не відносилися як не до християнина”. – *Протокол переговорів 1920 р.*

Тому в самій церкві підіймалися люди, які відмовлялися користися цьому відступу, які бажали залишатися на старих основах християнства. Але вони були гнані й виключені з церкви. Так, Генріх Оствальд, будучи проповідником, почав широку роботу реформації, за що восени 1925 року був виключений з АСД. Теж саме сталося й з іншими служителями і членами.

Зв’язавшись з вже існуючою в той час Генеральною Конференцією Адвентистів Сьомого Дня Реформаційного Руху й отримавши схвалення, у 1926 р. виключені організувалися в Російське місіонерське поле, про що в протоколі конференції записано наступне:

“На частих наших зборах і засіданнях комітету, з Божою допомогою, ми успішно могли розробити деякі плани для прогресу справи Божої в нашій країні. Таким чином, були уповноважені для роботи наступні брати: Оствальд Г., Унрау Г., Дежинер О. (біблійний працівник), Томанско Г. (помічник біблійного працівника), Регієр О. (касир)”. Ці брати були першими працівниками організованого в Росії Реформаційного Руху АСД.

Церква ж АСД у період з 1924 р. по 1928 р. продовжувала впроваджувати нове вчення у всіх громадах. Особливо відрізнився 1927-й рік, що був багатий на з’їзди. Чому про ці з’їзди важливо знати? Відповідь ми одержимо, прочитавши уривок з журналу "Голос істини", № 9, вересень 1927 року (видаваний АСД). У ньому поміщена стаття Г. І. Лебсака: "Третій з’їзд Сибірського обласного союзу АСД", що проходив у м. Омську з 22 по 26 червня. У ній ми читаємо:

“У постановах торкнулися всього необхідного для духовного життя Сибірських громад. У докладній проповіді було пояснено ставлення християнина до державної влади і служби в армії, і тут, як і на всіх з’їздах, було ухвалено нести наші цивільні, державні і військові обов’язки нарівні з усіма громадянами. Саме з цього питання необхідна просвітня робота серед усіх релігійних громад; вона почалася на з’їздах і продовжується в громадах”.

Усього за цей рік було проведено біля десяти таких з’їздів. Також був проведений 3-й з’їзд Всеукраїнського Об’єднання АСД, на якому “...також обговорювалося питання про відбування військової зобов’язаності, причому була винесена постанова, що на підставі Св. Писання і декларації 5-го Всесоюзного З’їзду Адвентисти Сьомого Дня можуть нести цю зобов’язаність на загальних із усіма громадянами СРСР підставах”. – *Голос істини*. № 6. 1927 р.

На кожному з цих з’їздів були делегати, незгідні з нововведенням, котрі поступово приєднувалися до Реформаційного Руху.

Але апогей поділу був ще попереду: якщо 5-й з’їзд “не вважав за собою права наказувати їм [членам церкви] діяти так чи інакше з цього питання” і “не перешкоджав... членам нести стройову службу, коли їхня совість їм це дозволяє”, то 6-й з’їзд, що відбувся з 12 по 19 травня 1928 р. у м. Москві, по Б. Якіманки, 31, у храмі св. Петра і Павла, виключив усяку можливість прояву совісті та взяв на себе право наказувати, як повинні діяти члени церкви, зіштовхуючись з питанням несення військової зобов’язаності.

“Після докладного обговорення питання про виконання військового обов’язку членами організації Адвентистів сьомого дня З’їздом одноголосно була прийнята резолюція наступного змісту:

“Грунтуючись на вченні Священного Писання Старого і Нового завітів (*1Самуїла 8:10-12; 10:25; Луки 20:25; Римлян 13:1-8; Тита 3:1*), відповідно до якого уряд є Божим установленням для покарання злих, для блага добрих, а також приймаючи до уваги Декларацію 5-го Всесоюзного З’їзду Адвентистів сьомого дня

про наше відношення до Радянської влади, 6-ий Всесоюзний З'їзд даною резолюцією роз'яснює й постановляє, що АСД зобов'язані віддати "Кесарево кесарю, а Боже Богу", несучи державну і військову службу у всіх її видах на загальних для всіх громадян законних підставах". – *З історії церкви*. – С.93, 94.

Щоб закріпити свої повноваження і виключити можливість інакомислення, з'їзд далі ухвалив:

“Усякого, хто буде вчити інакше і спонукати до відхилення від виконання державних обов'язків, З'їзд розглядає як лжеучителя, що йде проти вчення Священного Писання, що відокремлюється від єдності церкви Божої і ставить себе поза організацією АСД”. – *З історії церкви*. – С. 94.

У такий спосіб усі, хто розумів і вчив інакше, виявилися за бортом Церкви АСД. А чи були такі? От що написано про це вже у 1990 році:

“Але й у цей досить сприятливий період не обійшлося без переживань, якими була охоплена вся церква. Викликані вони були проникненням і розвитком реформістських тенденцій в адвентизмі, що зародилися в першу світову війну в Німеччині.... Одним з основних принципів вважалося відхилення від цивільних обов'язків, зокрема від військового. Адвентисти на V (1924р.) і VI (1928р.) Всесоюзних з'їздах рішуче відмежувалися від подібної позиції, заявивши, що з громадянами таких поглядів, а також і з їхньою організацією "нічого спільного не мають". З тих пір реформізм став існувати як самостійний рух”. – *Християнські читання на 1990 р.* – С.66.

Це стало крапкою остаточного поділу, тому що не тільки керівництво відмежувалося від "реформістських" поглядів, але наказало і всім членам зробити це:

“Ми звертаємо увагу наших членів на те, що небезпеку для церкви створюють не іновірські організації, але ті, котрі вийшли від нас, як про це і сказано в Діях Апостолів 20:30 і в Першому посланні Івана 2:19. Тому ми і пропонуємо всім нашим членам рішуче відмежуватися від таких, як наприклад, "лжереформісти, котрі називають себе "Адвентистами Сьомого Дня Рефор-

маційного Руху", що, захоплюючись неправдиво зрозумілим благочестям, прагнуть до порушення єдності череди Христової". – *З історії церкви.* – С.103, 104.

А варто було б звернути увагу на інше, а саме: "Коли Господь працює через Свої людські знаряддя, коли сила згори впливає на людей, сатана спонукує своїх поплічників кричати: "Фанатизм!", застерігаючи людей не впадати в крайнощі. Давайте задумаємося над тим, як народжується такий лемент. Якщо і зустрічаються підроблені монети, це ніяким чином не знижує цінності справжніх. Хоча бувають фальшиві відродження і нещирі навертання, це зовсім не означає, що до усякого відродження треба відноситися з підозрою". – *Служителі Євангелія.* – С.170.

Як видно з усього вищевикладеного, реформаційний рух сформувався в складних умовах. Мало того, що колишні брати ставилися не по-християнськи, так ще довелося, як і усім вірним в усі століття, перенести переслідування протягом усього періоду існування Радянської влади, а особливо сталінського лихоліття. У цей період репресії торкнулися багатьох віруючих, а особливо служителів, тому що був узятий курс на повне викорінювання релігії, тому влада сама себе називала атеїстичною. Віруючих звинувачували в тім, що вони "прикриваючись релігійними переконаннями, виступають проти служби в Радянській Армії й захисту батьківщини зі зброєю в руках, чим підривають військову міць держави, і, відмовляючись працювати по суботах - підривають економічну міць". Це - стандартні обвинувачення для усіх віруючих. Їхніх прав ніде не визнавали, несправедливо обвинувачували як державних злочинців, засуджуючи на тривалі терміни ув'язнення (майже довічні), і навіть розстрілювали. Деяких віруючих удавалося залякати і змусити підкоритися незаконним вимогам влади, а потім їх робили наклепниками на інших, і в такий спосіб багато дізнавали для обвинувачень. Для цього також використовували членів АСД, посилаючи їх відвідати збори АСДРД і докласти, після цього наступали арешти.

Першими були арештовані проповідники: Оствальд Г., Манжура П., Унрау Г., Янцен і інші служителі; усіх перерахувати не-

можливо. Усі вони були засуджені на тривалі терміни ув'язнення, а багато хто вмерли мученицькою смертю через убоге харчування і жорстоке ставлення. З початком війни в 1941 р. чотири молоді брати із села Бочківці, Чернівецької обл. – Р. Пасічник, Ф. Пиріг, К. Молдован і М. Буга були покликані в армію. Бажаючи залишитися вірними Закону Божому, вони відмовилися брати в руки зброю й убивати, за що, за свідченням одного очевидця, їх закрили в старому вагоні й спалили. Таких історій можна привести чимало.

Репресії торкнулися не тільки окремих членів, але і цілих громад Реформаційного Руху. Так, усі до одного 18 членів Армавірської громади були арештовані, більша половина яких були людьми похилого віку. Але усіх їх звинуватили у порушенні політичної 58-ої статті, в антирадянській діяльності і засудили кожного на 25 років ув'язнення. Багато хто з них помер в таборах. Серед засуджених Армавірської громади був служитель Цветков О. В., його мати і сестра. Цветков О. В. мужньо відстоював святість Закону Божого, за що мав чотири судимості, відбувши в суворих табірних умовах 16 років. Страждали навіть діти, яких за рішенням судів забирали в батьків і відвозили в інтернати, а самих батьків позбавляли батьківських прав. Молодь не могла здобувати освіту у вищих навчальних закладах, тому що для цього треба було визнати ідеологію, що Бога немає і вступити в комсомол. Але цього віруючі робити не могли, тому що це означало йти проти своєї совісті. А робити що-небудь проти совісті неправомірно й несправедливо.

Так Радянська влада намагалася зломити віру народу в Бога, тримаючи усіх у страху і не даючи нічого для задоволення духовних потреб народу. Біблія була під заборонаю, і багато хто залишався в незнанні про істини, що містяться в ній. Далі не могло так залишатися, тому що повинні були виповнитися слова Христа: "І проповідана буде ця Євангелія Царства по цілому світові, на свідоцтво народам усім. І тоді прийде кінець". *Ев. Від Матвія 24:14*. Тому атеїзм відступив, і відкрилися двері для проповіді Євангелія.

Коли Україна стала незалежною і була проголошена свобода совісті, треба було багато Біблій, щоб задовольнити потреби попиту. Народ відчував голод без духовного хліба. За ці кілька років незалежності чималу кількість Біблій було розповсюджено Церквою АСДРД. Євангеліє проповідується в кінотеатрах, у Будинках культури, у парках, і всі бажаючі досліджувати Біблію, мають можливість придбати її. Відкрито багато Молитовних будинків, двері яких відчинені для всіх бажаючих довідатися про волю Божу. Церква широкомасштабно викладає істину про правильне харчування і здоровий спосіб життя, дотримуючись якої, людина може зберегти своє здоров'я в найкращому стані. Багато з тих, що відвідують Молитовні будинки переконалися, що закон про здоровий спосіб життя необхідний для тіла, а моральний Закон Божий – для душі. Оскільки Церква АСДРД є всесвітньою, то таку ж роботу вона проводить майже у всіх країнах.

Наше бажання – щоб кожна людина увірувала в Ісуса Христа як особистого Спасителя і осмислила суть Його Закону. Тому що кожна заповідь цього Закону повинна залишатися в силі для всього людства в усі століття, оскільки Закон Божий не залежить ні від часу, ні від місця, ні від яких-небудь інших мінливих факторів, але ґрунтується на природі Бога і природі людини і їхніх постійних відносинах один з одним. Якби всі люди дотримувалися всіх десяти заповідей Закону Божого, то на землі не було би кровопролиття, голоду, насильства, але був би мир, радість і щастя. Атеїсти, скептики і відступники відкидають Закон Божий і борються проти нього; але наслідки всього цього досить красномовно говорять про те, що благополуччя людини – у покорі Божественним заповідям.

Склав Віктор Мойсейович Мельничук.